

NOVEMBRE 2016

11

Arrel's

Arrel's

Persones sense llar a Barcelona, gent vulnerable o ciutat vulnerable?

Volem que aquesta revista sigui útil.

Arrel's és la revista d'Arrels, entitat que des de 1987 atén a Barcelona persones sense llar oferint allotjament, alimentació i atenció social i sanitària.

Editorial

Ens falta informació sobre les persones sense llar

Ferran Busquets, director d'Arrels Fundació.

@ferranb

El mes de maig es van comptabilitzar 941 persones dormint als carrers de Barcelona, la xifra més alta de tots els recomptes que s'han fet fins ara a la ciutat.

Un recompte de persones sense llar genera moltes preguntes: comptem només per curiositat? Podem estar al costat de la persona sense la necessitat de dimensionar tota la problemàtica? De què serveix comptar si no podem

donar resposta a tothom? Són dubtes importants que mouen debats interessants. Però els recomptes també donen respostes: ens diuen el nombre de persones que hi ha vivint al carrer i a les quals no arribem, si augmenta o disminueix el nombre de persones sense llar i a on estan aquestes persones.

Una setmana després del recompte del mes de maig, vam entrevistar 348 de les persones que dormien al carrer. Sortir a preguntar ens va generar incerteses: les molestarem? Valdrà la pena? Generarem falses expectatives? Però el resultat ens ha confirmat realitats: gairebé el 70% de les persones són immigrants i, en general, en qüestions com la salut tenen percepcions molt més optimistes que la realitat. Entrevistar persones que dormen al carrer ens ha despertat noves preguntes que, esperem, podem anar resolent en col·laboració amb altres ciutats europees on estan fent el mateix procés.

Tenir dades és fonamental per donar respostes fiables a qualsevol problema. I a Barcelona tenim un problema que ens afecta a tots: moltes persones dormen cada nit al carrer i ens falta informació. Per això creiem que la solució és donar continuïtat any rere any als recomptes i censos que permeten tenir dades fiables i de qualitat sobre les persones sense llar.

348 persones que dormen al carrer ens han explicat la seva situació.

La teua veu

Suggeriments, idees i comentaris que ens emocionen i ens fan reflexionar. Envia el teu a: comunicacio@arrelsfundacio.org o a través de les xarxes socials.

Al #CensSenseLlar també es va piular!

Portada arrela't 11

A la portada, l'Alí visibilitza que les persones que dormen o han dormit al carrer també són part de Barcelona.

Totes les lletres cal·ligràfiques que s'utilitzen en aquesta revista pertanyen a persones que han viscut als carrers de Barcelona i s'han convertit en tipografies en el projecte HomelessFonts.

Sorprèn-te a: www.homelessfonts.org

Edita: Arrels Fundació c/Riereta, 24 08001 Barcelona
Coordinació: Silvia Torralba
Consell de Redacció: Maria Pomés, Meritxell Prados, Marta Pulgar, Silvia Torralba
Redacció i edició: Maria Pomés, Meritxell Prados i Silvia Torralba
Fotografia: Juan Lemus
Maquetació: Sherpa
Impressió: Gràfiques Masanas
Dipòsit legal: B-11756-2012
Disponible en format pdf a arrelsfundacio.org

Reportatge

Persones sense llar a Barcelona, gent vulnerable o ciutat vulnerable?

Les nits del 30 i 31 de maig i de l'1 de juny, vam sortir al carrer per parlar amb les persones que dormien al ras; en total, 348 persones ens van explicar la seva situació. Una informació de primera mà molt valuosa que s'emmarca en una iniciativa europea contra el sensellarisme i que permet establir quin grau de vulnerabilitat pateix la persona i orientar les accions a fer.

Barcelona, Londres i València s'han posat al capdavant d'una campanya europea que vol posar fi al sensellarisme de carrer abans de l'any 2020. Per fer-ho, aposten per fer recomptes i censos de persones sense llar, dues eines que permeten dimensionar la problemàtica i determinar quin grau de vulnerabilitat té la persona.

La xarxa europea Feantsa i l'ONG anglesa Building and Social Housing Foundation lideren la campanya amb el suport d'altres entitats socials, entre elles Arrels, que impulsa la iniciativa a Barcelona.

Factors que fan que una persona que viu al carrer sigui encara més vulnerable:

Quan totes aquestes situacions se sumen, la persona que viu al carrer es converteix en una persona molt vulnerable i necessita una intervenció social prioritària. Però la vulnerabilitat no afecta només la persona. El municipi també queda afectat. Perquè la gent que dorm al carrer també és ciutadana i veïna del municipi.

En aquest sentit, al cens de persones sense llar que vam organitzar el mes de maig vam entrevistar 348 persones que dormien als carrers de Barcelona. Gràcies a les seves respostes, ara sabem que:

Tot i que hi ha menys dones vivint al carrer, les que hi ha es troben en una pitjor situació i són més vulnerables. En aquest sentit, les persones de nacionalitat espanyola presenten una vulnerabilitat més elevada; la majoria de la població estrangera, en canvi, pateix un grau de vulnerabilitat mig que, de no trobar solucions, es podria agreujar.

Qui dorm al carrer a Barcelona?

A Barcelona som 1,6 milions de veïns i veïnes i 941 dormen al carrer.

Durant les tres nits en què vam sortir pels carrers de la ciutat a realitzar el cens de persones sense llar, vam localitzar 624 persones dormint al carrer. La majoria (el 60%) dormien directament a la intempèrie mentre que la resta ho feia a caixers. Una part important (el 40%) estava sola i la resta o bé anava en parella o en grup.

Moltes d'aquestes persones dormien profundament i no les vam voler despertar; altres no van poder respondre

per barreres idiomàtiques i també va haver qui va declinar participar. De les 624 persones que vam localitzar, van voler fer l'enquesta el 55,7% (348 persones).

Som conscients que, en alguns casos, la percepció de les persones que van respondre l'enquesta difereix de la realitat; això passa, per exemple, en qüestions vinculades a la salut i els consums de substàncies com l'alcohol, temes que es tendeixen a minimitzar.

Totes les respostes, però, són molt útils per saber com són de vulnerables les persones que viuen al carrer i decidir què cal fer. Us mostrem les dades més destacades:

86%
homes

10%
dones

4% es consideren
altres

La meitat
tenen entre
25 i 49
anys

31,3% nacionalitat
espanyola

37,6% comunitàries

28,44% extracomunitàries

46 països de
procedència diferents

3 anys i 9 mesos
de mitjana dormint al carrer

1 de cada 5 no cobreix necessitats bàsiques

3 de cada 5 no té ingressos

1 de cada 4 ha tingut problemes
per accedir a algun recurs perquè
no estava empadronada

Ús dels serveis de la ciutat en els darrers sis mesos

→ 47% no ha estat atesa per cap treballador social o similar

→ 1 de cada 3 persones ha rebut atenció mèdica

→ 14,3% ha fet ús dels serveis d'emergències socials

Riscos de viure al carrer

→ 37% han patit agressions

→ 47% de les dones diuen haver patit agressions

→ 12,6% han estat forçats a fer alguna cosa contra la seva voluntat

La salut quan vius al carrer

→ 50% tenen targeta sanitària (72,4% en el cas dels espanyols i 39,3% en el cas dels immigrants)

→ 1 de cada 5 diu patir malalties cròniques

ALERTA!

De les 348 persones que vam entrevistar, 66 són molt vulnerables i necessiten una intervenció social prioritària. La majoria no tenen cap tipus d'ingressos i 3 persones de cada 4 han patit agressions.

i després del cens, què?

Des d'Arrels hem començat a posar fil a l'agulla...

→ **tenint molt present des de l'equip de carrer les persones amb un grau de vulnerabilitat elevat.**

→ **estudiant vies d'allotjament diferents que permetin accedir a un sostre digne a persones molt cronificades i vulnerables.**

Propostes enfocades a la ciutat de Barcelona...

→ **Afiançar i avaluar** les experiències de Housing First que existeixen per no perdre l'esperit i eficàcia del model.

→ **Garantir** ingressos suficients per a les persones, treballant de manera coordinada des de totes les administracions.

→ **Donar** continuïtat a eines com el recompte i el cens de persones sense llar.

→ **Obrir** espais nocturns de baixa exigència per tot Barcelona per a persones sense llar molt vulnerables i que no s'adeqüen a cap altre tipus de recurs.

→ **Garantir** el padró i la targeta sanitària.

i la ciutadania, què diu?

De manera paral·lela al cens de persones sense llar, hem enquestat un miler de ciutadans i ciutadanes de Barcelona per saber la seva percepció sobre les persones que dormen al carrer. Comparar aquestes dues

mirades és interessant per saber la preocupació ciutadana sobre les persones sense llar a la ciutat i per contraposar les percepcions sobre la vulnerabilitat de la vida al carrer.

3 de cada 4 ciutadans

creuen que el sensellarisme a Barcelona és una problemàtica significativa.

4 de cada 5 ciutadans

creuen que cal recuperar els drets de les persones.

La majoria dels ciutadans

creu que l'administració és la responsable d'oferir solucions a les persones sense llar, treballant colze a colze amb les entitats socials.

Suma't a #ningúsenseclau!

La nova campanya d'Arrels té forma de clau i busca la complicitat ciutadana per convertir claus de fusta en claus que obrin portes de veritat. T'ho expliquem!

Què busquem?

Claus que no facis servir. Te les canviem per un clauer de fusta i en forma de clau que han fabricat persones que acompanyem des d'Arrels.

On les pots portar?

A la nostra seu del c/Riereta 24 de Barcelona. Al novembre també estarem a diferents espais i esdeveniments on podràs portar les teves claus.

Què farem amb totes les claus?

Encara no t'ho podem desvetllar però sí que et podem avançar que serviran per reivindicar l'objectiu #ningúdormintalcarrer. Serà un crit col·lectiu format per les claus de molts veïns i veïnes de la ciutat!

Informa't a www.ningusenseclau.org!

Veus del carrer

“Me gustó que me preguntaran sobre mi situación y mi salud”

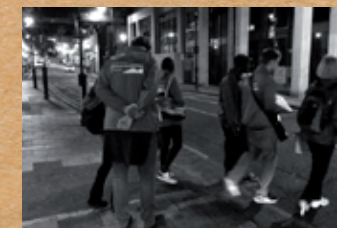
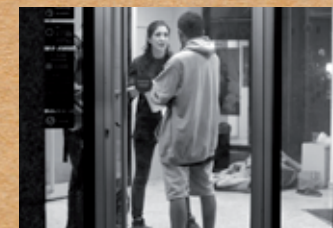
Si no me contáis, no existo. Si no me preguntáis, no sabéis qué me pasa. Ni a mí ni al resto de gente que duerme en la calle. Cada uno de nosotros tiene una historia diferente y necesita una solución diferente. Con esta frase resumo un poco lo que pienso tanto del recuento como del censo de personas que duermen en la calle. Su utilidad es visibilizar la problemática de los sin techo y que las personas la entiendan. El recuento nos dice cuántas personas duermen en la calle y el censo

cómo están estas personas, tanto física como psíquicamente, y también conocer las circunstancias de cada uno. Después de cinco años viviendo en la calle me siento un fantasma, excluido de la sociedad. Me gustó que me preguntaran sobre mi situación y mi salud. Vivir en la calle es muy duro, cada día que pasa es como un mes. Se aprenden muchas cosas en la calle, sobre todo malas.

Davide

Ens impliquem en una campanya europea

El cens de persones sense llar organitzat per Arrels juntament amb els realitzats a València, Londres i Croydon forma part de l'**European End Street Homelessness Campaign**, una campanya europea que vol acabar amb el sensellarisme de carrer l'any 2020. Entre totes les quatre ciutats es van enquestar un total de 925 persones que dormien al carrer. El proper pas serà comparar les dades.

Mou-te!

Som voluntaris!

El cens de persones sense llar a Barcelona no hagués estat possible sense la implicació dels voluntaris que van sortir a entrevistar les persones que dormien al ras.

Una de les persones voluntàries, Mar Carrera, explica: “Ha estat una experiència molt positiva de visibilització, de parlar cara a cara, de tu a tu, amb persones que veiem constantment i que no ens parem a parlar ni a mirar als ulls i a preguntar què necessiten de persona a persona”.

284 persones voluntàries es van implicar en el cens de persones sense llar de Barcelona.

Victoria Porthé, també voluntària, afegia que l'experiència li havia permès “descobrir alguns racons que es transformen en llars efímeres, a detectar ràpidament algú tapat amb mantes; he après les infinites utilitats que pot tenir un cartró... i sobretot he après de cadascuna de les històries, dels relats de cada un dels”.

Gràcies per fer-ho possible!

i Mira més testimonis: youtube.com/watch?v=vf_FUBYMUq8

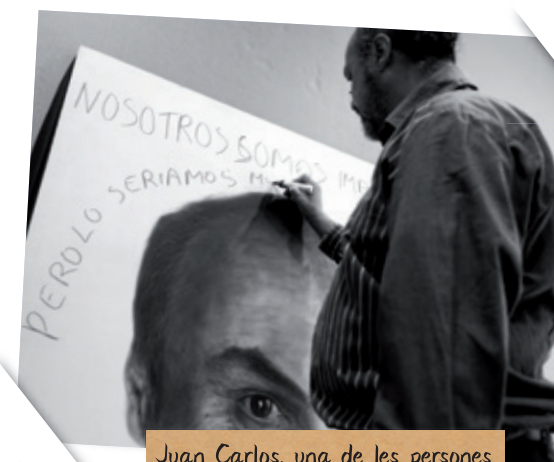
Et recomanem...

Exposició ‘Vides inacabades’

Les nou persones que hi ha darrere el projecte Homelessfonts.org, que transforma la cal·ligrafia de persones que han viscut al carrer en tipografia, són les protagonistes d'aquesta exposició impulsada per l'artista Samantha Bosque amb el suport d'Arrels.

Es tracta de nou retrats de gran format en blanc i negre que volen visibilitzar les persones que formen Homelessfonts. Elles mateixes han intervingut en cada obra, escrivint-hi al damunt les sensacions que els genera el fet de veure's retratats i la seva experiència de vida al carrer.

L'exposició es podrà veure a partir del 17 de novembre al Centre Cívic del Convent de Sant Agustí, a Barcelona.

Juan Carlos, una de les persones que ha participat en el projecte, escrivint sobre el seu retrat.

L'antiquista

“Les persones sense llar pateixen les malalties de l'últim vagó del tren”

Dani Roca és metge de família al CAP Raval Sud des de fa vuit anys. Durant tot aquest temps ha atès moltes de les persones sense sostre vinculades a Arrels. El passat mes de maig va participar al cens que va organitzar Arrels.

Quina utilitat veus en el cens a les persones sense sostre en què vas participar?

El problema de les persones sense llar és la invisibilitat. El cens en va permetre conèixer la situació a la qual s'enfronten diàriament. A més, es va utilitzar una metodologia científica que va posar números a la problemàtica. Això facilita apropar aquesta realitat tant a la ciutadania com a la classe política.

Et va sorprendre alguna cosa en particular?

Sí. La bona disponibilitat de les persones en respondre les preguntes. La gent s'obria i t'explicava la seva vida i això em va emocionar.

Penses que en general les persones que viuen al carrer tenen una percepció real sobre la seva salut o bé la magnifiquen o minimitzen?

El mateix que la població general. La tendència a justificar la nostra pròpia desgràcia per culpa de la salut l'he vist en tot hom. Diria que inclús menys, perquè en general són persones sofertes que quan venen a la consulta és perquè estan molt malament; i ja van tard, des del punt de vista mèdic.

Quines són les malalties associades a les persones sense sostre?

Són les malalties de l'últim vagó del tren. Malalties infeccioses, cròniques, salut

mental i addiccions i patologies traumàtiques. Cal dir que les persones sense llar no es fan tan grans com la població en general, es moren abans, per tant no arribem a veure les patologies cròniques associades a l'envelliment.

El 41% de les persones enquestades al cens diuen no tenir targeta sanitària. A què es deu?

L'única condició que es demana per tenir targeta sanitària és estar censat a Barcelona. Potser molta gent no sap que és fàcil aconseguir-la perquè viuen fora del sistema. Viure fora del sistema els facilita continuar el seu dia a dia. Però, malgrat això, a urgències sempre se'ls atén.

Un 7% de persones declaren patir un trastorn de salut mental que ha propiciat que el fessin fora d'algun recurs. Creus que aquesta xifra és real?

Crec que aquesta dada està infravalorada. El cens és molt potent però té les seves limitacions. La salut mental és un tema delicat i costa parlar.

Diries que és un problema la medicació que s'han de prendre? És a dir, el tipus de medicació, la constància...

S'ha d'adaptar el tractament a la realitat de cada persona. De vegades és millor triar un tractament de segona elecció que sabem que se'l prendrà a canvi d'un de primera elecció que sabem que no l'acabarà. S'ha de ser pràctic.

Creus que després d'anys de viure al carrer es pot recuperar la salut quan les circumstàncies milloren?

No tinc cap dubte. He vist canvis espectaculars en persones sense sostre quan han tingut cura de la seva salut. Estic convençut que la situació és reversible.

Dani Roca és metge de família al CAP Raval Sud, que col·labora amb Arrels.